

❁ An Lúibín ❁
24 Mí Aibreáin 2006

An Áise ilteangach

An Australian academic has drawn attention to the decline in Asian studies in our universities and the neglect of Asian languages.

Astrálach is ea David Hill agus é ina thaighdeoir faoi láthair ag Foras Taighde na hÁise i Siongapór, rud a spreag é chun a gcuid tuairimí ar chúrsaí oideachais a chur in iúl ar an nuachtán *The Australian* (12/4/06). Dhá phort atá aige – meath an léinn Áisigh san Astráil agus neamhaird Béarlóirí ar theangacha eile an réigiúin.

Caithfear gáire Sheáin Dhóite a dhéanamh, dar leis, faoin bhfaillí atá ollscoileanna Astrálacha á déanamh i dteangacha agus i ndúchas Oirdheisceart na hÁise agus iad ar a ndícheall san am céanna ag soláthar seirbhísí oideachais don réigiún. Má thugann tú cuairt ar Shiongapór tá na fógraí agus na hiarchéimithe Astrálacha le fáil ar fud na háite, cé go bhfuil claonadh ag ollscoileanna Astrálacha áirithe chun gaisciúlacht a dhéanamh agus gan aon chlú mór orthu sa bhaile féin. Deir Hill gur minic nach gcuimhníonn ollscoileanna Astrálacha ach ar an airgead a thugann na mic léinn anall ón iasacht leo, ach gur den fhíordhearcaidh idirnáisiúnta mic léinn Astrálacha a ullmhú chun dul a chónaí agus chun oibre sa réigiún.

Deir sé gur gearr gur mó an tábhacht a bheidh le Siongapór ná leis an Astráil i gcúrsaí oideachais sa réigiún. Is é a chuaigh go mór i bhfeidhm air an tacaíocht a thugann Rialtas Shiongapóir do na hinstiúidí tríú léibhéal is fearr. Tá an-bhail ar Ollscoil Náisiúnta Shiongapóir: múinteoirí an-oilte ón mbaile agus ón iasacht ann; tuarastal an-ard acu; foireann mhór chúnta (dream ar laghdaíodh a líon go mór san Astráil); mórán ama ann chun taighde agus díospóireachta. Admhaíonn Hill nach mbeadh gach scoláire sásta le dearcadh polaitiúil an Rialtais (tagairt é seo don fhuath atá ag na húdaráis d'easaontóirí) ná le righneas an chliarlathais, ach tá mealladh san ór. Ach tá ceist na dteangacha gan réiteach fós.

Is fada Astrálaigh ag déanamh talamh slán de go mbéarfaidís barr ar dhaoine eile sa réigiún i gcúrsaí fostaíochta de thairbhe Béarla agus céim mhaith ó ollscoil aitheanta a bheith acu. Anois tá na céimithe aonteangacha úd ag dul san iomaíocht le céimithe atá lán chomh hoilte leo agus a bhfuil máistreacht acu ar Bhéarla agus ar roinnt teangacha úsáideacha réigiúnacha.

Déanann Hill tagairt do thaighde a foilsíodh le déanaí faoi choimirce an British Council agus a thaispeánann nach bhfuil an buntáiste a thuilleadh ag na Béarlóirí dúchais. Deir *English Next*, tuarascáil le David Graddol¹ go ndeachaigh úsáid idirnáisiúnta an Bhéarla ar sochar don Bhreatain agus a leithéidí go dtí le déanaí ach go ndearna sin bogásach iad – agus sotalach.

Is é tuairim Graddol gur gearr go mbainfidh na hilteangairí oilte tosach de na Béarlóirí i ngnólachtaí agus in instiúidí an domhain mura n-aithníonn na Béarlóirí cén gá atá le teangacha eile. Deir Graddol gur cheart do phobail aonteangacha machnamh maith a dhéanamh ar na teangacha ba chúí dóibh a fhoghlaim. San Astráil is léir gurb iad na teangacha Áiseacha iad.

---

¹ Teangeolaí feidhmeach ón mBreatain is ea David Graddol; in *English Next* déanann sé anailís ar chúrsaí daonra agus geilleagair san aois seo agus ar an mbealach a rachaidh siad i bhfeidhm ar Bhéarla agus ar bheartais theanga ar fud an domhain. Féach an tuarascáil ag: <http://www.britishcouncil.org/brasil-education-elt-english-next.htm>.

Deir Hill go gcaithfidh ollscoileanna Astrálacha an scéal seo a insint dár gcuid mac léinn aonteangach agus iad a spreagadh chun gnímh dá réir. (Ina dhiaidh sin, is cosúil gur beag toradh a bheadh ar an bport nua lenár linn, ós mór an gar é an Béarla fós agus ba ghá dearcadh an phobail i gcoitinne a athrú.)

Tá cumha ar Hill (agus ar dhaoine nach é) i ndiaidh an tseansaoil bhreá san Astráil nuair a bhí na ranganna beag agus an cúnamh flúirseach agus nuair a bhí an t-am ag léachtóirí chun taighde a dhéanamh ar a suaimhneas agus é a phlé. Anois tá brú ama agus broid ann, cruinnithe agus corrabhuais, agus níl an tseantarraingt ann ar mhaoiniú stáit. Is suarach an t-ionadh go bhfuil tarraingt scoláirí ar thíortha atá sásta an léann a chothú go fial. Ní hé Siongapór amháin a d'fhéadfadh lucht léinn a mhealladh: tá an tSín ar a seacht ndícheall ag déanamh forais thaighde den soth de na hollscoileanna is fearr atá aici, agus tá na húdaráis toilteanach na milliúin a chaitheamh ar fhoirgnimh, ar ghléasra agus ar lucht léinn. Ní institiúidí liobrálacha den saghas Iartharach iad ach déanfaidh siad saothar fiúntach i gcúrsaí eolaíochta agus teicneolaíochta, agus beidh scoláirí san Astráil féin ar fiú leo dul ann dá bharr. Ach ní mór dá leithéidí Sínis a bheith acu. Bíonn an fhírinne searbh.

Ceartúcháin:

San eagrán deireannach tá an abairt seo le fáil (lch. 1): *Rud eile a lagaigh an náisiúnachais cheolmhair seo ba é teacht an ilchultúrachais sna 80í é.* Tá focal ar lár: *Rud eile a lagaigh neart an náisiúnachais cheolmhair seo ba é teacht an ilchultúrachais sna 80í é.*

Sa alt céanna (lch. 2) ba chóir 1832 a chur in ionad 1932.

Aistriú

In Ireland the supply (if not the demand for) public services in Irish is on the increase.

Is cosúil go bhfuil teas éigin fós sa chonspóid faoi roinnt cáipéisí oifigiúla a aistriú go Gaeilge in Éirinn. Ar 11/4/06 bhí litir ar an *Irish Times* a chuir in iúl go raibh os cionn 155,000 Polannach in Éirinn agus a dteanga féin ar a dtail acu. Cuireadh an cheist seo: Cén fáth a bhfuil cáipéisí á n-aistriú (ar mhórán costais) go Gaeilge agus gan iad á n-aistriú go Polainnis?

Is é an freagra a d'fhéadfá a thabhairt air sin nach í an Pholainnis an iartheara náisiúnta agus, dá laige í an Ghaeilge, go mbeidh sí ann tar éis an siolla deireanach de Pholainnis a bheith á labhairt in Éirinn. Ar an taobh eile de ní lú líon an lucht labhartha Polainnise ná líon na nGaeilgeoirí, rud atá suimiúil ann féin mar léiriú ar Eorpú na tíre.

Idir an dá linn tá na forais stáit in ainm is a bheith á nGaelú. Tá an tAire Gaeltachta ag áiteamh ar chomhlachtaí poiblí scéim a dhréachtadh de réir Acht na dTeangacha Oifigiúla agus tá cuid acu ag lorg aighneachtaí ón bpobal i ngeall ar sheirbhísí Gaeilge. Ina measc tá an tÚdarás um Ard-Oideachas, an Roinn Cosanta, an Roinn Gnóthaí Eachtracha, údaráis áitiúla Co. Chorcaí agus Comhairle Chathrach Chorcaí. Tá sé le tuiscint go mbeadh na haighneachtaí ag iarraidh a leithéidí seo a bheith ar fáil i nGaeilge - foirmeacha coitianta, tuairiscí, seirbhísí gutháin, suímh Idirlín agus comhfhreagras leictreonach.

Scéal eile is ea cumas na gcomhlachtaí na rudaí seo a sholáthar. Tá Gaeilgeoirí oilte gann agus an-mhoill ar na haistriúcháin léiriú ar athrú cultúir is ea iarracht seo an Stáit ar an teanga a dhéanamh go fiú leathúsáideach.

Tá sé ráite, dála an scéil, nach bhfuil i gcostas an aistriúcháin ag gach Roinn ach timpeall 3% den bhuiséad, figiúr is féidir a dheimhniú ar shuíomh na Roinne Gaeltachta: www.pobail.ie.

Bunréiteach

Reforms and suggested reforms in the teaching of Irish in primary school.

Tá Gaeilge ar a toil ag Máire Ní Ainifin, Aire Oideachais na hÉireann, agus a fhios aici go maith go bhfuil caighdeán na teanga íslithe go mór sna bunscoileanna le beagán blianta anuas – scéal atá deimhnithe ag tuarascáil leis an Dr John Harris. Tá an tAire tar éis clár leasúcháin a thabhairt isteach mar a leanas: 30 saineolaí a cheapadh chun cuidiú le múinteoirí éirí níos líofa, campaí samhraidh do dhaltaí idir 10 is 13 bliain d’aois ina gceantar féin mar a mbeidh spórt acu trí Ghaeilge, dlúthdhiosca do gach scoil a mbeidh Amhrán na bhFiann agus amhráin eile air, cúrsaí samhraidh agus cúrsaí deireadh seachtaine do mhúinteoirí, agus lá inseirbhíse do mhúinteoirí i ngeall ar dhrámaíocht i nGaeilge. Beifear ag caint leis na coláistí oideachais faoi mhic léinn a ullmhú chun múineadh tríd an teanga.

Tá tuairimí dá cuid féin ag Sheila Nunan, uachtarán INTO. Is dóigh léi gur gá athrú bunúsach a dhéanamh ar an gcuraclam, toisc go bhfuil léamh agus scríobh na Gaeilge á dtabhairt isteach go róluath. Ba cheart gan ach labhairt na teanga a mhúineadh sna bunscoileanna agus gan na daltaí a chur i mbun na leabhar roimh an meánscoil.

An Tóstal

An assembly, a muster, an array: the Gaeilgeoirí come together yet again.

Is iad na díograiseoirí a thagann le chéile ag an Tóstal; tugann daoine oilte cainteanna eolgaiseacha, agus bíonn dóchas ag na lucht eagraithe go mbeidh an t-aos óg ann. Deir daoine éigin go gcuirfeadh sé na seanlaethanta i gcuimhne duit – scata beag fíréan (fir den chuid is mó) agus iad bailithe go huaigheach i seomra a bhfuil boladh na móna ann. (Tá cosc anois ar bholadh traidisiúnta an tobac.) Deir daoine eile nach mar sin atá an scéal ar chor ar bith agus nach ceart *tóstalachán* a thabhairt ar an té a théann ann. Tá suíomh ann má tá tú idir dhá chomhairle: www.tostal.ie/2006.

AN FOCAL

An Cúigiú Soiscéal

In the Leabhar Breac (the ‘speckled book’), a compendium of sacred and profane material from around the 15th century, there is a remarkable account of the Passion of Christ. It is a translation of the Gospel of Nicodemus, apocryphal material unknown today to the ordinary reader. (The extracts are adapted from The Passions and the Homilies from Leabhar Breac, ed. Dr Robert Atkinson, Royal Irish Academy, first published 1885.)

Tá an Cháisc tar éis dul thart agus tá scéal na Páise curtha i gcuimhne arís don saol. An té a shíl nach raibh ann ach na ceithre shoiscéal chuirfeadh an Leabhar Breac ionadh air: tá sliocht ann as Soiscéal Nicodémus, cuid den ábhar apacrafúil a bhí chomh raidhsiúil sin sna meánaoiseanna, i Laidin go háirithe. Ba é Nicodémus a chuidigh le hÍosa a thabhairt anuas ón gcroch, agus luadh soiscéal ar leith leis.² Cuireadh Gaeilge ar an soiscéal sin, agus cé go bhfuil snáith an scéil mórán mar atá sna soiscéalta eile tugtar rudaí nua isteach – míorúiltí agus eile – chun breis draíochta a chur ar an léitheoir. Ní bhfaighfeá sna gnáthshoiscéalta bratacha na Rómhánach ag ísliú uathu féin le hómós d’Íosa i láthair Phointias Píoláid, ná ní léifeá go raibh rún ag an diabhal an Pháis a

---

² Féach Eoin 19:39.

chosc d'fhonn slánú na ndaoine a bhacadh – corraíonn sé codladh bhean Phíoláid chuige. (Tá litriú na sleachta a leanas athchóirithe, agus tá leagan i nGaeilge an lae inniu le fáil i gcúl an ailt seo.)³

'Éiríodh,' ar Píoláit, 'Íosa amach as an tigh arís, agus éiríodh dhá mhíle dhéag róchalma, agus coinnidís na meirgí dús an bhfillfid arís, amhail do rinneadar riamh.' D'éiríodar mílí coinneála na meirgí agus d'éirigh Íosa an dara feacht insan bpealaid, gur fhilleadar na meirgí arís dar a lámhaibh na laoch ar éigin, agus d'adhradar Íosa. Ó chonaic Píoláit an mhíorúilt mhór sin d'fhuabair éirí as a shuí thiarnais agus Íosa do shuí inti; mar do líon uamhan agus ureagla roimh Íosa é. Insan uair sin trá do tháinig teachtaire ó mhnaoi Píoláit d'agallamh a fir .i. Procúla a hainm, agus is ea dúirt leis, 'iúdiceacht chóir do dhéanamh ar an bhfear naomh atá i d'fhianaise, mar is mór d'imní agus d'éadulaingt a d'imríodh ormsa insan oíche aréir tríd.' Deamhan trá do tháinig do thoirmeasc an chéasta ansin, mar d'fheadair sé a mbeadh de .i. aiséirí Chríost as bás agus a chronú féin agus argain Ifrinn um Adam gona chlainn fhíréan.ⁱ

Is díol spéise ar leith é an cuntas a thugtar ar dhearcadh na nGiúdach. Sa ghnáthchuntas taispeántar iad mar dhream atá ar aon intinn faoi bhású Íosa (cé is moite de na deisceabail agus na mná naofa), scéal a chuidigh leis an bhfrithSheimíteachas smál chomh gránna sin a fhágáil ar an Eoraip. De réir Nicodémus níl i gcoinne Íosa ach cuid de na Giúdaigh; tá cuimhne ar an gcuid eile ar na rudaí iontacha a rinne sé agus tá meas acu air mar fháidh. Cuireann a naimhde i leith Íosa gur pháiste gréine é ó tharla nach raibh a athair agus a mháthair pósta, coir ba chúis le marú na leanaí ag Iorua; ach tugann dáréag Giúdach éitheach na maslaitheoirí agus deir go raibh siad féin ar an mbainis. (Tugtar a n-ainmneacha mar dhearbhu: Lazár, Astair, Antonius, Iacob, Tetos, Samuél, Iosác, Finéas, Crispus, Agruspa, Améas, Hiúdas.)

D'fhreagradar iomorro seanóraigh na sagart agus na nIúdaí ar cheana, agus dúradar:- 'Aitimid agus d'fheadamar ar dtús gur trí mheirdreachas do rinneadh tusa, mar níor phósta d'athair agus do mháthair le chéile; agus d'fheadamar fós ina dhiaidh gurbh insan mBeithil do rugadh thú agus go dtáinig díth mhór insan tír trí do ghiniúint inti .i. marbhadh na macraí le Hioruath dod' iarraidhse, ó mhac aoise dhá bhliain go mac aoise aon oíche; agus d'fheadamar fós an treas ní, gur theitheadar leatsa t'athair agus do mháthair i gcrích na hÉigipte, mar níor lamhadar a bheith ina dtír féin tríotsa'. Dúirt trá drong de na hIúdaibh nár chuidigh casaoid Íosa:- 'Ní abraidimid gur trí mheirdreachas do rinneadh é, mar d'fheadamar gur phósta Muire agus Iósaph'.ⁱⁱ

Nuair atá Píoláit ag smaoineamh ar cé acu breith ba chóir a thabhairt, cuireann roinnt daoine míorúiltí Íosa i gcuimhne dá bhfuil ann:

D'éirigh fear eile agus dúirt:- 'Ba chlamh mé agus do shlánaigh Íosa mé d'aon bhriathar'. D'éirigh iomorro bean Iúdaí iarum agus dúirt:- 'Do bhíos dhá bhliain déag agus rith fola orm, gur ghabhas binn éadaigh Íosa, agus do thumas liom í agus do thairis an rith fola fó chéad uair'.ⁱⁱⁱ

Ansin tugann cuid mhaith de na Giúdaigh úd a mbreith féin:

Is ansin do chomhéadar drong mór de na hIúdaibh, idir mhná agus fhir, agus dúradar, 'nach dtáinig fáidh amhail Íosa...'.^{iv}

As seo amach leanann Nicodémus gnáthleagan na Páise: an daoradh, an chroch, agus uair ghruama chorraithe an bháis:

Ba í trá an séú huair de lá ansin agus tháinig dorchadas dearmháil ar an tír agus ar an talamh gus an naoú huair; agus tháinig teimheal thar ghréin agus do scoilt binnchabhar an teampaill ina dhá leith agus do rinneadh talamhchumhscú mór insan tír agus insan talamh.^v

³ Seo tús an chéad sliocht i mbunlitríú na MeánGhaeilge: *Erced, ar Pilait, Ísu ammach as in tig doridisi, 7 erced dá milid déc ro-chalma, 7 conbat na merci dús in fillfet doridisi, amal do ronsat riam.*

Tagann Íosaf Arimatía chun corp Íosa a thabhairt leis agus é a chur ina thuama féin, rud nach dtaitníonn le naimhde Íosa; beireann siad ar Íosaph agus cuireann i ngéibheann é – scéal nach bhfuil le fáil in aon soiscéal eile. Ach le cúnamh Dé éiríonn leis éalú go diamhair: saghas aiséiríthe atá le samhlú le haiséirí Chríost. Ní hiad na trí Mhuire a fhógraíonn aiséirí Chríost ach oiread, ach na saighdiúirí atá ag faire an tuama; iadsan a chloiseann an t-aingeal ag caint leis na mná agus a fhógraíonn an scéal don phobal.⁴ Na fir i dtús áite, a déarfá, agus tugtar saíteán do na mná mar chlann Éabha i ndeireadh an tsleachta.

D'osclaíodar sin doras na cubhacla agus ní bhfuairadar Íosaph inti. Ba ionadh mór leis an bpobal sin .i. doras na cubhacla d'fháil dúnta agus gan Íosaph do bheith inti. An tan trá do bhíodar ann ar an iomlua sin go bhfacadar chucu ann drong de mhílíbh coimhéadta adhlactha Íosa, agus dúradar: - 'Éistigí linne big, ol siad, go n-insimid araill de scéalaibh daoibh. Bhíomarna, ol siad, i gcoimhéad adhlactha Íosa agus tháinig talamhchumhscú mór ann, agus do chonaiceamar aingeal Dé ag tógáil na cloiche do bhí ar dhoras an adhlactha; a dhealramh amhail gréin agus a éadach taitneamhach amhail sneachta. Bhíomar ar a eagla, amhail bheimis marbh; agus chualamar an t-aingeal ag comhrá leis na banscálaibh do bhíodar de thaobh eile an adhlactha, agus is ea dúirt sé leo:- 'Ná gabhadh eagla sibh, mar go bhfuil a fhios agam gur ag iarraidh an Íosa chrochta atá sibh; níl sé ann, ach éirigh go luath go Galílee, agus insigí dá abtail .i. do Pheadar sainrud, d'éirigh Íosa as bás agus bíodh sibh toiseach in bhur mbanscálaibh a insíos beatha don domhan; mar is trí bhanscáil do chuaigh an domhan i mbás peaca agus péine ó Adam gus inniu.'^{vi}

Meabhraíonn an Soiscéal seo dúinn go mbíodh raidhse ábhair i ngnáthchreideamh Críostaithe atá caite i dtraipisí anois agus gur éirigh leis na hÉireannaigh cuid nádúrtha dá ndúchas a dhéanamh den ábhar sin trína dteanga féin. Deir Nicodémus linn go mbíonn dhá insint ar scéal ar bith agus go bhfuil gríosú áirithe samhlaíochta sa Pháis atá séanta ag Eaglais na haoise nua. Tá Críost aiséiríthe agus an chloch tógtha; ach tá cuimhne eile anseo ar ar tharla roimhe sin.

ⁱ 'Téadh,' ar Píoláid, 'Íosa amach as an teach arís, agus téadh dhá shaighdiúir déag anchalma, agus coinnídfís na bratacha go dtí go bhfillfidh siad arís, mar a rinne siad riamh.' Tháinig saighdiúirí coinneála na mbratacha agus chuaigh Íosa an dara huair isteach sa phálas, agus b'éigean do na bratacha fillleadh arís i lámha na laoch, agus d'adhraigh siad Íosa. Ó chonaic Píoláid an mhíorúilt mhór sin bhí air éirí as a suíochán tiarnais agus Íosa a chur ina shuí ann; mar líon uamhan agus eagla mhór roimh Íosa é. Ansin tháinig teachtaire ó bhean Píoláid (Procúla ab ainm di) go dtí a fear; agus dúirt sí leis, 'breith chóir a dhéanamh ar an bhfear naofa atá i d'fhianaise, mar is mór d'inní agus d'éadulaingt a imríodh orm san oíche aréir tríd.' Deamhan a tháinig ag toirmeasc an Chéasta ansin, mar bhí a fhios aige faoina dtiocfadh as .i. aiséirí Chríost ó mhairbh agus a lochtú féin agus creachadh Ifrinn i ngeall ar Ádhamh lena chlann fhíranta.

ⁱⁱ D'fhreagair seanóraigh na sagart agus na nGiúdach agus dúirt: 'Tá a fhios againn ar dtús gur trí mheirdreachas a rinneadh tusa, mar ní raibh d'athair agus do mháthair pósta le chéile; agus tá a fhios againn fós ina dhiaidh sin gur i mBeithil a rugadh thú agus gur tháinig díth mhór sa tír trí do ghiniúint inti .i. marú na leanaí ag Iorua agus é do d'iarraidh, ó mhac aoise dhá bhliain go mac aoise aon oíche; agus tá an tríú rud ar eolas againn, gur theith d'athair agus do mháthair leat go dtí críoch na hÉigipte, mar níorbh fhéidir leo a bheith ina dtír féin tríos'. Dúirt drong de na Giúdaigh ansin nach raibh páirteach i lochtú Íosa: 'Ní deirimid gur trí mheirdreachas a rinneadh é, mar tá a fhios againn go raibh Muire agus Íosaph pósta'.

ⁱⁱⁱ D'éirigh fear eile agus dúirt: 'Ba lobhar mé agus shlánaigh Íosa mé d'aon bhriathar'. D'éirigh Giúdach mná ansin agus dúirt: 'Bhí mé dhá bhliain déag agus rith fola orm, nó gur ghabh mé binn éadaigh Íosa, agus thum mé liom í agus stop an rith fola ar an bpointe'.

^{iv} Is ansin a ghlaigh drong mór de na Giúdaigh, idir mhná agus fhir, agus dúirt 'nár tháinig fáidh ar nós Íosa...'

---

⁴ Ach féach Matha 28: 11-13.

---

v Ba í an séú huair de lá ansin agus tháinig dorchadas ollmhór ar an tír agus ar an talamh go dtí an naoú huair; agus tháinig teimheal ar an ngrian agus scoilt cruinneachán an teampaill ina dhá leith agus rinneadh críth mór talún sa tír agus sa talamh.

vi D'oscail siad sin doras na cille agus ní bhfuair siad Iósaf inti. B'ionadh mór leis an bpobal sin .i. doras na cille a fháil dúnta agus gan Iósaf a bheith inti. Nuair a bhí siad ann agus iad corraithe chonaic siad chucu ann drong de na saighdiúirí a bhí ag faire thuama Íosa, agus dúirt siad: 'Éistigí linne tamall,' ar siad, 'go n-inseimid píosa scéala daoibh. Bhíomarna,' ar siadsan, 'ag faire thuama Íosa agus tháinig críth mór talún ann, agus chonaiceamar aingeal Dé ag tógáil na cloiche a bhí ar dhoras an tuama; a dhealramh ar nós na gréine agus a éadach taitneamhach ar nós sneachta. Bhí eagla orainn roimhe, faoi mar a bheimis marbh; agus chualamar an t-aingeal ag comhrá leis na mná a bhí ar an taobh eile den tuama, agus dúirt sé leo: "Ná gabhadh eagla sibh, mar go bhfuil a fhios agam gur ag iarraidh an Íosa chrochta atá sibh; níl sé ann, ach chuaigh go luath go Galilee, agus insígí dá dheisceabail, go háirithe do Pheadar, gur éirigh Íosa ó mhairbh agus bíodh sibh chun tosaigh in bhur mná ag fógairt beatha don domhan; mar is trí bhean a chuaigh an domhan i mbás peaca agus péine ó Ádhamh go dtí inniu.'

Mura mian leat *An Lúibín* a fháil cuir teachtaireacht dá réir chun: colger@melbpc.org.au.

Colin Ryan